

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Director : C. G. DISSESCU

Prim-Redactor : SILIU RĂDULESCU

Consilier la Curtea de apel din Bucu rești

COSTUL ABONAMENTULUI
A SE VEDEA PE COPERTĂ

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RADULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

George D. Nedelcu.—*Subsecretarii de Stat.*
Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție,*
S. II.—Acțiune publică.—Stingere.—Acțiune privată.
(Minist. de Agricultură și Domenii cu Th. Popescu).
Idem, Secțiunea III.—Recurs.—Renunțare anticipată.—A-
cordul creditorilor.—Omologare prin lege.
(Soc. Creditul Technic cu Société de Banque Suisse).

SUBSECRETARII DE STAT

Până la Constituanta dela 1884 legile fundamentale ale României nu au cunoscut pe subsecretarii de Stat. Sub Regulamentul Organic, ministrul era ajutat „în toate câte se atinge de datoria departamentului de către *directorii* orânduiți de Domn.”

În afară de îndatoririle de obște asupra „cursului „și lucrării pricinilor,” directorul departamentului „ca „unul ce urmează a avea deplină știință de starea pri- „cinilor curgătoare ale departamentului, se îndato- „rează, în vreme de boală sau vremelnicească lipsă a „șefului, cu ocârmuirea departamentului, și dacă el „nu va fi prin deosebită orânduire din partea Domnu- „lui prenumărat între mădularile Sfatului adminis- „trativ, la asemenea întâmplare, pe vremea când va „ocârmi departamentul, are cădere a ședea cu cele- „lalte mădulari la adunările Sfatului” (Art. 1—15 dela Cap. IV. anexa No. 3. „Legiuire asupra în- datoririlor directorilor departamentelor,” din 1833).

Despre îndatoririle Sfatului *administrativ*, în care intrau numai trei miniștrii și anume: vornicul din- năuntru, vistierul și logofătul dreptății, precum și despre *Marele Sfat al miniștrilor* vorbesc art. 148—150 dela Cap. IV. Sec. II, „Pentru Sfatul administrativ”. *Directorii puși sub poruncile celor trei miniștri vor împlini slujba miniștrilor în lipsa lor, sau, la întâmplare de boală,* zice art. 150, iar, în slujba lor, mi- niștrii aveau și îndatorirea de a *strânge științele tre- buincioase la chibzuirile Obșteștei Adunări și proiecturi de îmbunătățiri care cu voia Domnului se vor da în cercetarea acestei Adunări* (art. 149), precum și de a se afla față în obișnuita obștească Adunare numai pentru treaba ce privește de dregătoria lui ca să dea *trebuincioasele deslășiri și să sprijine prin destoinice euvinte Pităcele ce va da Domnul către această A- dunare* (Art. 46. Cap. 2. „Pentru obișnuita obștească Adunare”).

Sub Regulamentul Organic, dar, directorii de mi-

nistere erau ceea ce sunt astăzi secretarii generali, cu deosebire că, în lipsa șefului departamentului, „sau la întâmplare de boală,” aveau și o cârmuirea departamentului precum și îndatoririle subsecretarilor de Stat de astăzi.

Convențiunea dela Paris dela 7/19 August 1858 nu se preocupă de cei cari aveau să ajute pe miniștrii în funcțiunile lor.

Noua organizare a Principatelor era pusă de Convențiune sub paza Comisiunei centrale dela Focșani compusă din 16 membrii: opt moldoveni și opt români, care aveau sarcina să pregătească legile de interes comun ambelor Principate, să prețuiască dacă legile de interes special pentru fiecare Principat erau potrivite cu dispozițiile constitutive ale noiei organizații și să revizuiască Regulamentele organice precum și Condicile civile, criminale și de Comerț.

Deși jumătate din membrii Comisiunei centrale erau aleși de fiecare Adunare legiuitoare din sânul ei, cu toate astea Convențiunea nu le punea îndatorirea să poată susține proiectele de legi înaintea Adunărilor din cari făceau parte.

Statutul dela 2 Iulie 1864 care prescria pregătirea legilor cu concursul Consiliului de Stat ce fusese înființat la 13 Febr. 1864, acordă membrilor Consiliului de Stat, delegați de Domn, dreptul să susțină alături de miniștrii proiectele de legi în Adunarea electivă¹⁾. „Ei vor fi ascultați ori când vor cere cuvântul”, zice art. 5 al Statutului.

Constituțiunea dela 1 Iulie 1866, prin art. 131, a desființat Consiliul de Stat, iar atribuțiunile lui în privința elaborării proiectelor de legi au fost încredințate miniștrilor prin legea dela 12 Iulie 1866 „pentru împărțirea diferitelor atribuțiuni ale Consiliului de Stat”. Miniștrii prepară în ministerele lor respective, sau prin comisiuni speciale, proiectele de legi ce au a prezentă Adunărilor, precum și regulamentele de administrațiune publică”, zice art. 2 al legii.

Odată cu desființarea organului permanent de legislațiune, Constituțiunea dela 1866 a tăiat și speranța miniștrilor de a avea un ajutor în susținerea proiectelor de legi înaintea Corpurilor legiuitoare.

„*On revient toujours,*” zice francezul. Consiliul de Stat s'a desființat, gândul, însă, al bărbaților ajunși în situațiuni să legisfeze n'a încetat să sboare la iubitele comisiuni de legislațiune²⁾. Experiența făcută

1) În anul 1865, Const. Boerescu a fost delegat să susțină codicile de procedură civilă.

2) Aceste iubite înlesnesc gloria operelor bărbaților de Stat din viața lor politică și-i scutesc de a purta grija lucrului.

cu ele timp de opt ani, dela 1858 până la 1866, care a dus la art. 2 al legii pentru „impărțirea diferitelor atribuțiuni ale Consiliului de Stat,” n'a folosit ¹⁾.

În anul 1882 s'a agitat chestiunea revizuirii Constituției. Propunerea de revizuire a fost făcută, atât în Cameră cât și în Senat, în ziua de 22 Decembrie 1882. Printre articolele destinate revizuirii figura și art. 131.

Să urmărim acest articol fiindcă de ființa lui este legată existența subsecretarilor de Stat.

În Cameră, expunerea care arată scopul în care s'a propus modificarea Constituției a fost citită de Em. Costinescu.

Asupra art. 131 raportorul spune: „Prin revizuirea art. 131 se tinde la suprimarea dispozițiunii constituționale prin care se desființa Consiliul de Stat. Astăzi, toți simțim trebuința unei autorități care să se ocupe în speșial cu pregătirea proiectelor de legi și a regulamentelor de administrațiune publică; prin modificarea art. 131 ne am înlesni puțința de a înființa acea autoritate.”

Raportorul, Em. Costinescu, a citit, apoi, și raportul Comitetului delegaților secțiunilor Camerei în care se arată că unele secțiuni au propus revizuirea și a altor articole din Constituție, printre cari și a art. 42, „spre a se determina incompatibilitățile în cece privește mandatele de deputat și de senator.”

La Senat, raportorul Comitetului delegaților aleși spre a se pronunța asupra revizuirii Constituției a fost Vasile Boerescu. În ce privește art. 131, raportorul se exprimă astfel: „Fiindcă se poate simți necesitate de a se reînființa Consiliul de Stat și fiindcă art. 131 prescrie încetarea sa, este bine a hotărî Camerele de revizuire dacă vor să mențină sau să supprime acest articol.” ³⁾

În ședința dela 12 Ianuarie 1883 a Adunării Deputaților, președintele consiliului de miniștri, Ion C. Brătianu, răspunzând celor cari erau în contra înființării Consiliului de Stat și susțineau că nu este nevoie de revizuirea art. 131 din Constituție pentru crearea unui organ de legislațiune, căci crearea acestui organ nu este necesară a fi prevăzută în Constituție, a declarat că „nu înțelege înființarea Consiliului de Stat decât numai pentru confecționarea legilor și susținerea lor în parlament. În afară de chestiunea întocmirii legilor mai este și aceea a susținerii proiectelor de legi în Cameră și Senat. Miniștrii abea știu cum să se împartă între lucrările ministerelor și între Cameră și Senat pentru ca să sprijine proiectele de legi.” ⁴⁾ Primul ministru arătând înțelesul în care guvernul hotărâse să fie modificat art. 131 din Constituție, asupra acestui articol nu a mai avut loc în Cameră sau în Senat, după a doua și a treia citire a propunerii de revizuire, nici o discuțiune.

* * *

Constituanta chemată pentru revizuirea articolelor indicate de Camerele dizolvate a fost convocată în sesiune extraordinară la 11 Mai 1883, și a ales în Comisiunile de revizuire, în ședința dela 1 Iunie 1883:

1) Vezi *Miscarea juriștilor* de George D. Nedelcu din revista „Dreptul” No. 16 de la 9 Februarie 1920.

2) *Desbaterile Corpurilor legiuitoare* No. 45 dela 23 Decemb. 1882, pag. 563.

3) *Desbaterile Corpurilor Legiuitoare* No. 46 dela 24 Decem. 1882 pag. 569.

4) *Idem*, pag. 665.

la Cameră 15 Membri (Generalul Leca, I. Sturza, I. Agarici, D. Berindei, N. Ganea, P. Cazoti, N. Voinov, C. A. Rosetti, C. Nacu, An. Stolojan, A. P. Calimach, I. Poenaru-Bordea, N. Ionescu, E. Costinescu și V. Lascăr), iar la Senat 11 membrii (Principele D. Ghica, Principele Gr. Sturza, Vasile Boerescu, Iorgu Cantacuzino, Niculae Fleva, Dr. Fotino, Eugeniu Aleaz, Iorgu Giuvara, Iordache Mortzun, Dim. Polizu-Micșunesti și Dimitrie Ion).

Aceste comisii au întocmit anteproiectele de revizuire.

Anteproiectul de revizuire întocmit de comisiunea aleasă de Cameră a fost publicat în Monitorul Oficial No. 128 dela 14 Septembrie 1883. În acest anteproiect figurează modificat și art. 42 a cărui revizuire o propusese secțiunile Camerei.

Articolele 42 și 131 au primit următoarele redacțiuni:

Art. 42. „Membrii uneia sau celeilalte Adunări nu pot fi numiți în nici o funcțiune publică salariată de Stat decât un an după încetarea mandatului lor.”

„Sunt exceptate funcțiunile de miniștrii, subsecretarii de Stat, agenții diplomati și militarii de orice grad.”

„Miniștrii secretari de Stat și subsecretarii de Stat numiți dintre membrii Adunărilor legiuitoare vor urma de a exercita mandatul lor. Asemenea și acei cari vor primi o misiune temporală de cel mult șase luni.”

„Subsecretarii de Stat vor susține actele administrațiune și proiectele de legi înaintea Corpurilor legiuitoare chiar când nu ar fi deputați sau senatori.”

„Legea electorală determină incompatibilitățile.”

Art. 131. (devenit 130 în proiect) „Consiliul de Stat și Contenciosul administrativ nu se vor putea înființa.”

„Se va putea însă creia o instituțiune permanentă care nu va avea alte atribuțiuni decât studierea și elaborarea proiectelor de legi și regulamente de administrațiune publică.”

„Curtea de Casație se va rosti ca și în trecut asupra conflictelor de atribuțiuni.”

Raportul Comisiunii asupra anteproiectului întocmit a fost depus pe biroul Adunării deputaților de către Em. Costinescu în ședința dela 24 Octombrie 1883.)

Raportorul, fără a spune o vorbă despre art. 42 și 131, arată în raportul său numai motivele cari au determinat modificările aduse articolelor privitoare la legea electorală, și adaugă că membrul comisiunii I. Sturza, neputând lua parte la lucrările Comisiunii, a elaborat un anteproiect complet, propriu, cuprinzând revizuirea Constituției și modificarea legii electorale, cu rezerva de a-l susține înaintea secțiunilor Camerei.

În acest anteproiect, care a fost depus pe biroul Camerei odată cu lucrarea Comisiunii, art. 42 și 131 au următorul cuprins:

Art. 42. — „Membrii uneia sau celeilalte Adunări nu pot fi numiți în nici o funcțiune publică salariată de cât un an după încetarea mandatului lor.”

„Sunt exceptate funcțiunile de miniștrii și subsecretarii de Stat, agenții diplomati și ofițerii de orice grad.”

„Miniștrii și subsecretarii de Stat, numiți dintre

membrii Adunărilor legislative vor continua a exercita mandatul lor fără a fi supuși la o nouă alegere“.

„Legea electorală determină incompatibilitățile“.

Art. 131. „Consiliul de Stat nu se va putea reînființa și contenciosul administrativ nu se va putea institui“.

„Se vor putea, însă, înființa comisii speciale pentru studierea și pregătirea proiectelor de legi care ar fi necesare“.

„Se vor putea, asemenea, înființa subsecretari de Stat care vor apăra actele administrației și vor susține proiectele de legi înaintea Corpurilor legiuitoare chiar când nu ar face parte din Senat sau din Cameră“.

Ideia exprimată de președintele Consiliului de miniștri în ședința Camerei dela 12 Ianuarie 1883, cu privire la susținerea proiectelor de legi înaintea Corpurilor legiuitoare, a fost tradusă în ambele anteproiecte prin înființarea subsecretarilor de Stat.

Comisiunea Senatului aleasă pentru elaborarea anteproiectului de revizuire și-a depus lucrarea prin raportorul său D. Polizu-Micșunești în ședința dela 20 Ianuarie 1884¹⁾.

În anteproiectul Senatului nu figurează modificarea art. 42, iar art. 131 are următoarea redacțiune:

Art. 131.— „Consiliul de Stat și Contenciosul administrativ nu se vor putea înființa“.

„Se va putea însă crea printr-o lege specială o comisiune permanentă) cu misiunea de a studia și prepara legile și regulamentele de administrație publică“.

„Curtea de Casație se va pronunța ca și în trecut asupra conflictelor de atribuțiuni“.

Comisiunea Senatului s'a arătat străină de chestiunea susținerii proiectelor de legi înaintea Adunărilor. Ea a înlăturat art. 42 care a dat ființă în Cameră subsecretarilor de Stat, iar în art. 131 nu s'a ocupat decât de Comisiunea de legislație, fără a da vreo lămurire.

Expunerea de motive se mărginește să motiveze numai necesitatea creării profesiei de legislator, sprijinând-o pe insuficiența inițiativei reprezentanților națiunii și pe experiența făcută că nici personalul diferitelor ministere, nici ministrul nu dispun de timpul necesar pentru a face studii sistematice și aprofundate asupra alcătuirii proiectelor de legi, și adăugând că „aceasta este chiar de fapt *incompatibil* (sic) cu natura funcțiilor de administrație activă și de conducere generală a afacerilor Ţării, conducere ce incumbă ministrului atât în resortul ministerului său cât și înaintea Corpurilor legiuitoare“.

Comitetele delegațiilor secțiilor Camerei și Senatului în studiul cărora fuseseră trimise rapoartele Comisiunilor pentru elaborarea proiectelor de revizuire au reluat chestiunea.

Comitetul delegațiilor Camerei a înlăturat și el revizuirea art. 42 și a modificat redacțiunea art. 131 din anteproiectul de revizuire, înlocuind pe subsecretarii de Stat cu membrii Comisiunii de legislație pentru susținerea proiectelor de legi în parlament.

Raportorul Comitetului delegațiilor Secțiilor Ca-

merei, An. Stolojan, a citit raportul asupra proiectului de revizuire în ședința dela 26 Martie 1884)

Raportul nu conține nici o expunere a motivelor cari au determinat înlăturarea dela revizuire a art. 42 și modificarea art. 131 căruia i s'a dat următoarea redacțiune:

„Consiliul de Stat și Contenciosul administrativ nu se vor putea înființa.“

„Se va putea, însă, crea o instituție permanentă care nu va avea alte atribuțiuni decât studierea și elaborarea proiectelor de legi și regulamentelor de administrație publică.“

„Membrii acestei Comisiuni vor putea susține în Corpurile legiuitoare proiectele de legi. Ei nu au drept de vot.“

„Curtea de Casație se va rosti ca și în trecut asupra conflictelor de atribuțiuni.“

Dupe cum se vede, în modificarea făcută cu privire la susținerea proiectelor de legi, Comitetul delegațiilor Camerei s'a inspirat de dispozițiunea cuprinsă în art. 5 al Statutului dela 7/19 August 1858.

La Senat, raportorul comitetului delegațiilor secțiilor, D. Polizu-Micșunești, a citit raportul în ședința dela 26 Martie 1884²⁾

Comitetul delegațiilor Senatului a adoptat întocmai redacțiunea dată articolului 131 de către Comitetul delegațiilor Camerei, fără să arate pentru care motive.

* * *

Discuțiunea asupra revizuirii Constituției a început atât la Cameră cât și la Senat în ședințele dela 28 Martie 1884.

La Cameră, deputatul D. G. Ianoli a relevat că „un articol de o importanță capitală, acela relativ la înființarea subsecretarului de Stat, acela care prevede incompatibilitatea deputatului cu funcțiunile salariate, lipsește: este articolul 42.“

La întreruperea lui Vasile Lascăr că articolul 42 nu este supus revizuirii, D. Ianoli a protestat citind articolul 42 elaborat de comisiune și cuprins în proiectul de revizuire. Ianoli a afirmat că acest articol a fost obiectul unei discuțiuni foarte serioase în secțiune, și că prin urmare fiind supus revizuirii, raportul Comitetului delegațiilor trebuia să arate de ce se desființează, și în orice caz să spună ceva.

Discuțiunea asupra art. 42 a luat sfârșit în urma declarațiunii lui An. Stolojan că Senatul nu l'a admis³⁾

La art. 131 cel dintâi care a vorbit a fost C. A. Rosseti. El a declarat că în comisiunea de 15 a fost unul dintre acei cari au cerut înființarea instituției permanente de legislație, căci „este peste putință ca un ministru să facă atâtea legi, care să fie toate coordonate între ele. Se știe câte greșeli ne scapă și cum improvizăm aci amendamente și după 10 minute le votăm. Ar trebui ca amendamentele să se desbată a doua zi, pentruca toată Camera și Comitetul delegațiilor să studieze bine ideile cuprinse într'insele.“

Cu privire la dispozițiunea art. 131 ca membrii comisiunii permanente să poată susține proiectele de legi în Corpurile legiuitoare, C. A. Rosseti a spus: „In contra acestui punct mă înscriu, căci nu intră

1) Desbaterile Corpurilor legiuitoare No. 76 dela 24 Ianuarie 1884, pag. 934.

2) Vasile Boerescu propusese să se dea acestei comisii permanente numele de «Inalt Comisariat Legislativ».

1) Desbaterile Corpurilor leg. No. 127 dela 27 Martie 1884, pag. 1813.

2) Idem No. 128 din 28 Martie 1884, pag. 1841.

3) Idem, No. 129 din 29 Martie 1884, pag. 1865, 1866.

în mintea mea cu ce drept vine acost om de legi să stea de vorbă cu noi. Cum am să-i răspund eu? Dacă nu ne unim amândoi, ce se face? Ministrul poate să nu fie aci. Ce răspundere are el? Unde să-l punem să şadă? căci trebuie să-i dăm un loc. Pe banca ministerială? . . . Ca să fie un subsecretar de Stat, o înţeleg, şi susţin această propunere mai cu seamă pentru unele ministere, căci acela este un deputat şi avem întreaga răspundere a ministrului. Dar, ca acel domn jurist să vie aci, este o atingere a regimului constituţional.¹⁾

An. Stolojan, declarând că observaţiunile lui C. A. Rosseti sunt fondate, a motivat introducerea dispoziţiunii în discuţiune prin următoarele cuvinte: „Ministrii sunt oameni politici, se iau din sânul reprezentaţiunii naţiunii. Ei nu sunt oameni de specialitate. Din cauza combinaţiunilor care prezidează la formarea unui minister, ei nu pot fi oameni de specialitate. Apoi, cu desvoltarea noastră socială şi economică avem trebuinţă de multe specialităţi; sunt multe chestiuni importante de drum de fier, de tarife şi altele pe cari un ministru nu poate să le susţină cu competenţă în parlament. . . . Ideia este susţinută de mulţi oameni competenţi. Trebuie, însă, să găsim formula cum să o conciliem cu responsabilitatea ministerială.

Dim. Giani şi I. Ornescu au fost în contra înfiinţării comisiunii permanente de legislaţiune. Ornescu a criticat pe raportor care a zis că ministrii fiind oameni politici poate să nu fie competenţi. Aceasta este un pericol. Un ministru trebuie să aibă o competenţă şi o autoritate recunoscută în toată materia de administraţiune a departamentului său.

Petrache Grădişteanu a zis că deşi crede că nu sunt ministrii necompetenţi, dar tot e mai biue să fie şi o comisiune permanentă de legislaţiune şi a fost de părerea lui C. A. Rosseti ca să se suprimă dispoziţiunea ca membrii Comisiunii să susţină în parlament proiectele de legi. Cuvântul în parlament nu-l poate avea decât ministrul când nu este membru al parlamentului. El are şi răspunderea. A introduce o altă persoană la spatele ministrului ar fi a se viola articolul respectiv din Constituţie, ne supus revizuirii.²⁾

Preşedintele consiliului de miniştri, Ion C. Brătianu, luând cuvântul a spus: „Când s'a propus a se înfiinţa subsecretarii de Stat, s'au ridicat toate aceste critice; s'a zis că subsecretarii de Stat au să acopere pe miniştri de răspundere. Vreţi să înfiinţaţi subsecretari? Atunci nu mai este nevoie de comisiunea legislativă, fiindcă această comisiune, dacă nu îi daţi dreptul să vie să aperse legea în Cameră, atunci Constituţiunea nu ne opreşte de a face o asemenea Comisiune prin o lege specială. Dacă am cerut să se pună în Constituţiune, e tocmai ca să se facă o excepţiune acelei reguli generale care zice că numai ministrii pot să vorbească în Cameră.

Toţi care au votat revizuirea au avut în vedere aceasta, căci altfel de ce ar fi supus acest articol la revizuire? O comisiune pentru elaborare de legi se poate face prin o lege organică“

„D-l Grădişteanu a criticat mult pe raportor şi nici n'a fost alături cu Rosetti, fiindcă Rosetti a simţit trebuinţa şi a cerut înfiinţarea subsecretarilor de stat din deputaţi“

„Dacă D-voastră primiţi subsecretari de Stat, eu nu mă opun“.

„Faceţi subsecretari de Stat, primiţi opiniunea d-lui Rosetti şi atunci articolul acesta cu comisiunea legislativă este de prisos“).

Niculae Ionescu relevând concesiunea făcută de primul ministru de a adera la propunerea lui C. A. Rosetti şi a se înfiinţa subsecretari de Stat, a arătat raţiunea de a fi a subsecretarilor de Stat în Anglia, „unde ministrii nu pot să se siezeze în ambele Camere, fiindcă ministrii din Camera comunelor sunt numai spre uzul Camerei comunelor şi cei din Camera lorzilor numai spre uzul acestora. Ministrii din Camera de sus ori de jos dacă nu fac parte din acele Camere se completează cu subsecretarii de stat cari fac parte din acea Cameră“.

La noi, continuă Nicolae Ionescu, unde ministrii se duc când vor şi cum vor, în ambele Camere, nu e necesitate de subsecretari de Stat“.

„Prin înfiinţarea acestor subsecretari de Stat destinaţi să facă proiectele de legi şi să le susţină dinaintea Adunărilor se decapitează Puterea executivă.

„Ce rol mai poate avea ministrul când vine un altul ca autor al proiectului, ca apt de a-l susţine, şi când îl vom vedea zicând ministrului: lasă-mă în pace excelenţă, fiindcă am răspunderea morală de a apăra proiectul de lege? Subsecretarii de Stat vor fi ca nişte îngeri păzitori ai acestor ministrii fictivi“.

Preşedintele Consiliului de Miniştri răspunzând lui Nicolae Ionescu a arătat necesitatea înfiinţării subsecretarilor de Stat, cari să poată lua parte la discuţiunile parlamentului şi a cerut lui Nicolae Ionescu „că dacă nu voeşte să se înfiinţeze subsecretari de Stat, să se înfiinţeze cel puţin, o comisiune legislativă care să dea o formă mai convenabilă legilor ce se supun Adunării, şi pe cari să le urmărească în cursul discuţiunii, pentru ca fiecare amendament ce se propune să-l combine astfel încât legea să iasă din Cameră având o unitate, iar nu să se contrazică ca azi, când nu numai legile se contrazic, la noi, dar chiar şi bugetele, căci aţi văzut că de multe ori bugetele au ieşit opăcite“.²⁾

Inchizându-se discuţiunea s'a pus la vot şi s'a admis articolul 131 căruia Comitetul delegaţilor i-a dat redacţiunea cerută de C. A. Rosseti în înţelesul primit şi de guvern.

Acest art. 131 a devenit art. 130 în noua nume-rotare a Constituţiei revizuită. Colecţiunile de legi l'au înserat, însă, ca şi cum ar fi aparţinând constituanţei dela 1866, fără să fi suferit vreo modificare în anul 1884.

Articolul are următoarea redacţiune:

Art. 130. — „Consiliul de stat cu atribuţiuni de contencios administrativ nu se poate reînfiinţa“.

„Curtea de Casaţie se va rosti ca şi în trecut asupra conflictelor de atribuţiuni“.

„Se va putea înfiinţa o comisiune permanentă, care nu va avea alte atribuţiuni de cât studierea şi elaborarea proiectelor de legi şi regulamentelor de administraţiune publică“.

„Se vor putea înfiinţa subsecretari de Stat. Ei

1) Desb. Corp. leg. No. 130 din 30 Martie 1884, pag. 1892.

2) Idem, No. 130 din 30 Martie 1884, pag. 1893, 1894

1) Desb. corp. leg. No. 130 din 30 Martie 1884, şedinţa Adun. Deput. dela 29 Martie pag. 1895.

2) Idem. No. 131 din 31 Martie 1884, şedinţa adunării deputaţilor dela 30 Martie 1884, pag. 1903—1907. jz

vor putea lua parte la desbaterile Corpurilor Legiuitoare sub responsabilitatea miniștrilor“.

Cele patru aliniate ale acestui articol din Constituția abrogată au fost distribuite în noua Constituție dela 1923 la patru articole, și anume: aliniatul I care privește prohibițiunea Consiliului de Stat cu atribuțiuni de contencios administrativ a fost repartizat la art. 107; aliniatul II, privitor la rostirea Curții de Casație asupra conflictelor de atribuțiuni, la art. 103; din aliniatul III, privitor la înființarea Comisiunii permanente de legislațiune s'a format art. 76; iar din aliniatul IV, care înființează subsecretarii de Stat s'a format art. 100 din noua Constituție cu aceeași următoarea redacțiune: „Se vor putea înființa subsecretariate¹⁾ de Stat. Subsecretarii de stat vor putea lua parte la desbaterile Corpurilor legiuitoare sub responsabilitatea miniștrilor“.

Nici o lămurire n'a fost dată și nici o discuțiune n'a urmat în Constituanta dela 1923 asupra articolului 100.

Pentru celeași cuvinte expuse în Cameră, Senatul a primit și el înființarea subsecretarilor de Stat și a admis fără nici o modificare redacțiunea dată de Cameră articolului 131. Obiecțiuni au fost aduse de *Gr. Sturza, Petre Bois, Nicolae Fleva și M. Schina*. Articolul a fost susținut de ministrul de externe, *Dim. Sturza*, de președintele Senatului, *Dim. Ghica*, și de raportorul proiectului de revizuire, *Dim. Polizu-Micșunești*.

Este de observat că *Eug. Stătescu* care se găsea în Senat n'a luat parte la discuțiune. A făcut, însă, o întrerupere și a luat cuvântul numai asupra punerii votului, cerând ca articolul să fie pus la vot în întregul lui, iar nu scindat — aliniat cu aliniat — după cum propusese Nicolae Fleva²⁾

* * *

Discuțiunile urmate în Parlament arată origina curată a subsecretarilor de Stat. Ei sunt născuți din necesități științifice, iar nu din necesități politice. Deosebirea dintre aceste două origini este ca și deosebirea mitologică dintre origina zeiței Minerva și origina zeiței Venus: din creerii lui Joe născu casta Minerva, iar Venus din oceanul perfid și inconstant, zice poetul.

„Oricine ar studia ruajul administrativ în ministere, zicea, în Senat, ministrul de externe, *Dim. Sturza*, ar putea să-și dea cont că în ministere sunt două acțiuni, două labori: acea care conține expedierea afacerilor curente și de zi, și cealaltă mai înaltă, mai importantă, studierea legilor și regulamentelor. Aceste studii trebuiesc făcute cu amănunțime. Altfel este imposibil miniștrilor a veni înaintea Corpurilor legiuitoare cu toate acele lucrări studiate, bine preparate „Apoi când sunt proiecte de legi de apărut în Cameră de către un ministru, și tot acel ministru are să răspundă la o interpelare în Senat, el nu poate să se împartă în două; trebuie dar, să i se dea un ajutor ca să poată răspunde la toate cerințele“.

1) In art. 130 se spune *subsecretari*, iar nu *subsecretariate*. Cuvântul *subsecretariate* s'a introdus în urma propunerii senatorului *I. Păcuraru* care a atras atențiunea Senatului cu ocaziunea votării art. 100 din noua Constituție, că subsecretarii sunt oameni, și, dar, nu pot fi înființați.

2) Desb. Corp. Leg. No. 133 din 3 Aprilie 1884 ședința dela 30 Martie 1884, pag. 1942 - 1950.

Neindoelnic este, dar, că subsecretarii de Stat sunt organele de studii și de legislațiune ale ministerelor. Atribuțiunile lor sunt bine definite: „să studieze întocmirea proiectelor de legi și regulamentelor și să urmărească legile în Adunări în cursul discuțiunii pentruca fiecare amendament ce se propune să-l combine astfel încât legea să iasă din Cameră având o unitate, iar nu să se contrazică ca azi“, zicea în Cameră președintele Consiliului de miniștri *Ion. C. Brătianu*. Iar în Senat, ministrul de externe *Dim. Sturza* adăugă: „In administrațiunea ministerelor subsecretarii de Stat n'au a se amesteca, căci pentru trebile zilnice sunt secretarii generali ai ministerelor...“ „In chestiuni grele de administrațiune asupra cărora trebuie să se ia o deciziune ei vor avea rolul să caute dosarele, să citească, să le examineze de la a până la z, pentru ca să pună pe miniștrii în curentul lucrărilor“.

Aceasta este atmosfera destinată traiului subsecretarilor de Stat. Or ce altă masă de aer va exercita asupra lor o presiune care le va schimba natura până a-i face cu totul improprii destinațiunii lor.

Nu cunosc lege, însă, care să fi suferit o denaturare mai evidentă ca textul art. 130 din Constituție.

I-a fost dat prescripțiunilor acestui text din legea noastră fundamentală să suferă un adevărat sacrilegiu.

Violul l'a săvârșit chiar întâia lege care a dat naștere în Țara noastră subsecretarului de Stat, și anume legea din 15 Iunie 1920 „pentru înființarea unui subsecretariat de Stat al refacerii și aprovizionării, depinzător direct de prezidenția Consiliului de miniștri“.

Insuși titlul legii arată că subsecretarul de Stat înființat nu este cel admis de Constituție.

Articolul 2 al acestei legi cere ca atribuțiunile subsecretariatului să se stabilească pe cale de regulament.

Ei bine, regulamentul întocmit a organizat funcționarea unei administrațiuni mai vaste chiar ca administrațiunea unui departament ministerial¹⁾. Subsecretariatul se compunea din șase direcțiuni generale și negenerale, fiecare direcțiune generală având alte 3-4 direcțiuni cu câte 4-5 servicii interioare și exterioare, care la rândul lor aveau câte 4-5 biurouri, cu organe consultative, consilieri tehnici, etc.

O asemenea administrațiune, potrivit legilor noastre, putea face obiectul unei direcțiuni generale ca direcțiunea C. F. R., R. M. S. sau P. T. T., dacă nu ar fi comportat chiar crearea unui nou minister.

În afară de aceasta, conducerea acestei vaste administrațiuni, depinzătoare de prezidenția Consiliului de miniștrii, o avea, conform art. 2 din regulament, subsecretarul de Stat, „ajutat de secretarul său general căruia îi putea delega o parte din puterile sale“.

Având conducerea, subsecretarul de Stat urmă să aibă și responsabilitatea.

Cu privire la responsabilitatea subsecretarilor de Stat se ridică multe chestiuni, căci ei nu au responsabilitate ministerială pe care o au miniștrii. Ei, la desbaterea Corpurilor legiuitoare iau parte sub responsabilitatea miniștrilor. Așa fiind, lucră, oare, subsecretarul de Stat al refacerii și aprovizionării

1) Vezi regulamentul publicat în Mon. Of. No. 99 din 6 August 1920.

sub răspunderea prezidentului Consiliului de miniștrii de care depindea? Dacă subsecretarul de Stat, conducător al administrațiunii refacerii și aprovizionării, ar fi cauzat cu rea credință o daună Statului, sau ar fi expus Statul la daune către particulari, dupe cum se exprimă legea asupra responsabilității ministeriale, ar fi fost răspunzător prezidentul Consiliului de miniștrii, sau subsecretarul său de Stat? Și, pentru urmărirea acestuia din urmă ar fi fost necesară autorizarea Corpurilor legiuitoare?

Se aplică subsecretarilor de Stat legea asupra responsabilității ministeriale? Nu. Subsecretarii de Stat nu sunt miniștrii. Ei sunt funcționarii creați de art. 130 din vechea Constituție ale cărui ultime două aliniate arată rostul lor. „Și ideile conținute în aceste aliniate nu sunt idei separate — zice raportorul proiectului de revizuire în Senat, Polizu—Micșunești — fără legătură între dănele, ci din contra, toate împreună concură la scopul ce ne propunem, adică elaborarea proiectelor de legi și susținerea lor în Corpurile legiuitoare. S'a simțit necesitatea de a avea o comisiune permanentă care să prepare legile; s'a simțit necesitate de alte persoane, afară de miniștrii care să susțină proiectele în Corpurile legiuitoare; aci este o singură idee care s'a redactat într'un singur articol și dacă ar cădea un singur aliniat, atunci economia legii ar fi stricată și scopul pierdut”¹⁾.

Nici faptul că Constituanta dela 1923 a distribuit aliniatele art. 130 la diferite alte capitole din noua Constituție, și anume pe acel care privește Comisiunea de legislațiune la capitolul „Despre reprezentatiunea națională”, iar pe cel care înființează subsecretarii de Stat la capitolul „Despre miniștrii”, nu fac din subsecretarii de Stat miniștrii, și nu le schimbă menirea. Adunările legiuitoare nici nu pot ține ședințe numai în prezența subsecretarilor de Stat; prezența cel puțin a unui ministru e necesară (art. 96 din Constituție)²⁾.

Legea din 15 Iunie 1920, dar, care a înființat subsecretariatul de Stat al refacerii și aprovizionării și care a dat subsecretarului de Stat atribuțiunile de ministru este o lege anticonstituțională căci e făcută cu violarea concepțiilor și principiilor Constituției.

Pe acelaș drum deschis de această lege au mai venit și alte legi creatoare de subsecretari de Stat. Primul pas fusese făcut.

În acelaș an, 1920, s'a înființat subsecretarul de Stat dela Finanțe. Regulamentul pentru aplicarea legii care l'a înființat a avut existență după 7 ani, el fiind publicat în Mon. Ofic. No. 119 din 2 Iunie 1927. Prin acest regulament subsecretarul de Stat este substituit ministrului care îi abandonează toate atribuțiunile pentru administrarea generală a finanțelor și-i dă puteri pentru conducerea directă a tuturor direcțiilor generale ale ministerului, făcându-l, pentru îndeplinirea acestor și ministeriale și subalterne atribuțiuni, răspunzător către ministru. Regulamentul, temându-se să nu mai fi rămas vre-o atribuțiune care să nu fie cedată, dispune prin art. 13 ca „ministrul

titular să poată prin deciziune ministerială însărcina pe subsecretarul de Stat, în afară de prevederile regulamentului de față, cu conducerea directă și a altor servicii centrale sau exterioare din minister”.

. Iată-l, dar, pe subsecretarul de Stat dela Finanțe: ministru, secretar general, director general, casier, inspector financiar, șef de serviciu, șef de biuro, etc., etc.¹⁾

Și cu toate acestea, ursitoarea dela 1884 care a tors firul vieții subsecretarului de Stat când i-a venit soarta, i-a zis: *în administrația ministerelor n'ai să te amesteci...*

Pentru subsecretarul de Stat dela ministerul agriculturii și domeniilor, jurnalul Consiliului de miniștrii No. 886 din 19 Aprilie 1924, dat sub rezerva aprobării regale și publicat în Mon. Ofic. No. 91 din 24 Aprilie 1924, zice: Art. 1: „Afară de semnarea decretelor regale, toate drepturile date prin legi și regulamente ministrului agriculturii și domeniilor trec și asupra subsecretariatului de Stat cu privire la toate instituțiile și serviciile interioare și exterioare dependente de acest departament”.

Subsecretarul de Stat dela Domenii nu conduce direct nici un serviciu, el este, însă, un al doilea ministru.

Legile pentru înființarea subsecretarilor de Stat au nesocotit și nesocotesc Constituția prin regulamentele lor de punere în aplicare, sau prin aplicarea lor fără vreun regulament de punere în aplicare.²⁾

Este o lege, însă, abrogată acum, care a înlăturat și spiritul și litera Constituției chiar prin textele ei. Este legea din 23 Decembrie 1926 care a înființat un subsecretar de Stat al Căilor Ferate. Această lege, în art. 2 zice: „Atribuțiunile detaliate ale acestui subsecretariat se vor stabili prin legea de organizare a căilor ferate. Până la modificarea acestei legi se vor fixa pe cale de delegație de ministrul comunicațiilor”. Legea pentru exploatarea C. F. R., care a urmat îndată, publicată în Mon. Of. No. 25 din 4 Februarie 1927, făcuse din subsecretarul de Stat un director general de căi ferate, și îi luă din atribuțiuni pe cele firești, adică tozmai întocmirea legilor și susținerea lor în parlament pe care le da anume ministrului. Articolul 2 al acestei legi zice: „Ministrul Comunicațiilor are în atribuțiunile sale întocmirea legilor necesare căilor ferate și susținerea lor în parlament... etc.; apoi, la art. 3, în 19 aliniate, enumeră detaliat, cu excluderea întocmirea legilor și susținerii lor în parlament, atribuțiunile subsecretarului de Stat, atribuțiuni de natură cu totul diferită de cea arătată de către Constituanta dela 1884.

În mecanismul nostru Constituțional un ministru ai căilor ferate se poate înființa, dar un subsecretar de Stat cu atribuțiuni administrative de căi ferate, nu.

1) Subsecretariatul dela Finanțe a fost desființat prin legea din 3 August 1927.

2) Există, însă, o scuză care ușurează vina celor ce au violat Constituția cu înființarea și întrebuințarea subsecretarilor de Stat, deși scuză nu face parte dintre scuzele legale: n'au cunoscut principiul generator al subsecretarilor de Stat.

Un înalt magistrat chiar a preconizat înființarea instituției subsecretarului de Stat la ministerul justiției, ca imbold pentru consilierii Inaltei Curți de Casație de a primi sarcina funcțiilor de secretar general al celui ministru cu rang de subsecretar de Stat, fără, însă, a putea lua parte la dezbaterile parlamentare. (Vezi *Curierul judiciar* No. 39 dela 18 Noembrie 1928, pag. 609—610).

1) Cuvintele lui Polizu-Micșunești reproduse mai sus sunt ultimele cari s'au spus în Senat în ședința dela 30 Martie 1884, când s'a votat art. 130.

2) Vezi și observațiunile făcute de D-l Oscar N. Niculescu, primul prezident al Curții de casație, asupra subsecretarilor de Stat, în substanțialul discurs ce a rostit înaintea Inaltei Curți cu ocaziunea deschiderii anului judecătoresc 1929, și publicat în „Dreptul” cu No. 3 dela 20 Ianuarie acest an, pag. 23.

Legea asupra responsabilității ministeriale pedepsește pe ministrul „care va fi semnat sau contra-semnat decrete, sau va fi luat dispozițiuni care violează un text expres al Constituției” (art. 2. lit. a). Ca și Iisus Christos, care a fost de o ființă cu Tatăl, tot așa și decretele și dispozițiunile trebuiesc să fie de o ființă cu Constituția.

* * *

Atribuțiunile recunoscute de Constituție pentru subsecretarii de Stat sunt atribuțiuni de legislațiune, de pură știință, atribuțiuni de studii, de cugutare. Subsecretarul de Stat este specialistul, este omul laboratorului de știință care are și obligațiunea să meargă în parlament ca să-și susție opera. Postul de subsecretar de Stat nu se va crea decât acolo unde aparatul de știință juridică este necesar, iar nu la toate ministerele. „Corpurile legiuitoare vor discuta dacă în cutare minister este necesar sau nu, a lămurit ministrul de externe, Dim. Sturza, în Senat.

Constituanta dela 1884 a testat legiuitorului ordinar bucuria instituțiunei subsecretarului de Stat.

Instituția subsecretarului de Stat nefiind proprietatea legiuitorului ordinar, el nu se poate bucura de această instituție decât *salva rerum substantia*.

Dacă, în dreptul civil, cineva nu se poate bucura de lucrurile ce sunt proprietatea altuia decât cu îndatorire de a le conserva substanța, sub pedeapsă de a-și vedea stins uzufructul în cazul când abuzează de folosință, cu atât mai mult în dreptul constituțional îndatorirea aceasta nu poate fi disprețuită, căci principiile Constituției sunt sfinte și legiuitorul ordinar nu le poate atinge.

Sancțiunea codului civil este încetarea uzufructului prin abuzul de folosință al uzufructarului.

Care este sancțiunea Constituției?

6 Ianuarie 1929.

George D. Nedelcu

Consilier permanent la Consiliul legislativ.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE S. II-a

Audiența dela 17 Septembrie 1928

Președinția D-lui C. G. Rătescu, președinte

Ministerul de Domenii și Agricultură cu Th. Popescu

ACȚIUNE PUBLICĂ.—STINGEREA EI.—DACĂ ARE VRE-O ÎNRĂURIRE ASUPRA ACȚIUNEI PRIVATE CU CARE A FOST INTENTATĂ ÎMPREUNĂ.—ART. 8 PROC. PENALĂ.

Din moment ce o instanță penală a fost sesizată în mod regulat, la început de acțiunea publică și de cea privată, stingerea ulterioară a acțiunei publice este fără înrăurire asupra acțiunei private care rămâne singură în judecata instanței deja sesizate, ea nefiind subordonate soartei acțiunei publice.

No. 6547.—Admis recursul făcut de către Ministerul de Agricultură și Domenii în contra sentinței Trib. Vlașca S. I cu No. 725/97, în proces cu Th. Popescu.

Curtea dellderând,

Asupra motivului de casare:

„Greșita interpretare și violare artic. 3 din Decretul Lege de amnistie cu No. 1547/920“

Având în vedere că din sentința supusă recursului se constată că preotul Th. Popescu pentru faptul prevăzut de art. 17 și 42 legea Băncilor populare, și pedepsit de art. 123 și 140 cod, pen., fiind dat judecării, judecătoria ocolului rural Giurgiu prin cartea de judecată No. 192/921, în baza decretului de amnistie No. 1574/920, a declarat stinsă acțiunea publică contra numitului și a rezervat Casei centrale a obștiilor în calitate de partea civilă, dreptul de a intenta acțiune civilă pentru daunele ce a pretins.

Că în contra acestei cărți de judecată Casa centrală a obștiilor sătești a făcut apel — respins în lipsă — și apoi opoziție admisă de Tribunal prin sentința No. 725/927.

Contra acestei sentințe preotul Th. Popescu, obligat la plata sumei de lei 55.251,83 drept despăgubiri civile, a făcut la rândul său opoziție și prin sentința supusă recursului Tribunalul Vlașca a apărât pe preot de aceste despăgubiri datorite Casei centrale a obștiilor și a rezervat deasemeni acesteia dreptul de a și le urmări pe calea unei acțiuni civile separate.

Considerând că în regulă generală, în adevăr numai instanțele civile sunt competente a judeca pretențiile părților civile când nu derivă dintr'o infracțiune penală.

Că însă, în cazul unui fapt penal, partea legată, în conformitate cu art. 8 proc. penală, putând intenta acțiunea sa civilă deodată cu cea publică și înaintea acelorași judecător, instanțele penale dobândesc o competență excepțională de a judeca în afară de infracțiune, și despăgubirile ce rezultă din aceasta pentru partea vătămată, acțiunea civilă fiind însă independent de cea publică, urmează deci și este de principiu că ori de câte ori instanța represivă a fost sesizată în mod regulat, la început și de acțiunea publică și de cea privată, stingerea ulterioară a acțiunei publice este fără înrăurire asupra acțiunei private, care rămâne singură în judecata instanței deja sesizate, ea nefiind subordonată soartei acțiunei publice.

Având în vedere că, în speță, judecătoria ocolului rural Giurgiu și apoi Tribunalul, ca instanțe corecționale sesizate în mod regulat de Casa centrală a obștiilor sătești pentru repararea daunelor cauzate de inculpat, rămăneră competente să statueze asupra acestor daune, cu toate că, după data sesizării, acțiunea publică se stinsese prin efectul decretului lege de amnistie No. 1574 | 920, întrucât articolul 3 din acest decret nu prevede decât ipoteza când acțiunea publică fusese deja stinsă la data intentării celei private.

Că dar, motivul invocat este intemeiat și prin consecință recursul urmează a se admite sentința Tribunalului Vlașca.

Pentru aceste motive casează.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III

Audiența dela 15 Februarie 1928

Președinția D-lui Oscar N. Nicolescu, Prim-Președinte

Soc. Creditul Technic cu Société de Banque Suisse

RECURS.—RENUNȚARE ANTICIPATĂ LA ACEST DREPT. — ART. 21 ȘI 27 DIN ACORDUL DINTRE CREDITORII ELVEȚIENI ȘI DEBITORII ROMÂNII. — OMOLOGAT PRIN LEGEA DIN 17 IANUARIE 1927. — ART. 103 DIN CONSTITUȚIE.

Dispozițiunile art. 21 al acordului dintre creditorii elvețieni și debitorii români din 13, Iunie 1924, prin care se atribuie hotărârilor Tribunalului arbitral autoritate de lucru judecat fără drept de opoziție, apel, contestație sau chiar recurs din partea debitorului, primind regularea unei datorii particulare dintre părți, țin prin caracterul și natura lor de dreptul privat al părților asupra căruia ele sunt suverane a conveni în ori și ce chip, astfel că nu se poate susține că prin această s'a violat art. 103 din Constituție, care prevede că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional:

No. 137.— Admis incidentul ridicat de către intimată în recurs Banque Suisse din St. Gall prin care se ține la inadmisibilitatea recursului făcut de către Societatea Creditul Technic. S'au ascultat D-ii avocați Emilian Georgescu și Atanasovici din partea intimății în susținerea incidentului de inadmisibilitatea recursului, și Ottulescu pentru recurentă în combaterea incidentului.

Curtea deliberând,

Asupra recursului făcut de Creditul Technic, prin Societatea anonimă română pentru încurajarea întreprinderilor tehnice și industriale, contra deciziei No. 1/926 a Tribunalului arbitral instituit în conformitate cu art. 27 al acordului dintre creditorii elvețieni și debitorii români din 13 Iunie 1924.

Având în vedere că intimata în recurs, Banque Suisse din St. Gall, a ridicat incidentul de neadmisibilitatea recursului pe temeiul art. 21 din acel acord, prin care s'a convenit a se atribui autoritate de lucru judecat fără drept de opoziție, apel, contestație sau recurs hotărârilor Tribunalului arbitral.

Având în vedere că recurenta, în combaterea incidentului a invocat art. 103 din Constituție, care prevede că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional și nu poate fi ridicat astfel prin acordul părților și nici chiar prin legea care l'a ratificat și care ar fi din acest punct de vedere neconstituțională.

Având în vedere că din actele dela dosar se constată că în urma neachitării datoriilor de către debitorii români față de creditorii elvețieni și a tratativelor ce s'au urmat între delegații acestora sub auspiciile guvernelor respective, a intervenit la 13 Iunie 1924 un acord pentru facilitarea achitării acelei datorii, acord la care au aderat, potrivit art. 17, și părțile din proces, numind arbitri și prezentându-se înaintea Tribunalului arbitral instituit potrivit art. 27 citat.

Având în vedere că prin acest acord s'au prevăzut

o serie de dispozițiuni: unele cu caracter privat reglementând modalitatea plăților datoriilor particulare, asupra căror părțile, din cauza naturii lor, puteau să convie în mod valabil și să aibă ca și orice alte convențiuni putere de lege între ele — și altele cu caracter public, asupra cărora consimțământul lor singur ar fi ineficace și ar fi trebuit intervenția puterii legiuitoare.

Având în vedere că printre dispozițiile din prima categorie din acord este și cea din art. 21, prin care se atribuie hotărârilor Tribunalului arbitral — cum este și cea atacată cu recurs — autoritate de lucru judecat fără drept de opoziție, apel, contestație sau chiar recurs din partea debitorului.

Considerând că această dispoziție, privind regularea unei datorii particulare dintre părți, ține prin caracterul și natura ei de dreptul privat al lor, asupra căruia ele sunt suverane a conveni în orice chip și prin urmare și a considera hotărârile date de Tribunalul arbitral, asupra neînțelegerilor lor, cu privire la achitarea acelor datorii, ca definitive și irevocabile, fără vreo cale de atac nici chiar aceia a recursului.

Că împrejurarea că intervine în speță și o lege — cea din 17 Iunie 1927 — care să omologe acordul, și prin urmare acea dispoziție care cuprindea renunțarea anticipată la recurs, aceasta nu poate să schimbe nimic din caracterul ei privat și să-i ridice valabilitatea juridică, întrucât — cum s'a arătat — ea are o existență proprie și nu are nevoie de nici un alt concurs pentru a putea fi valorificată.

Considerând dealmintrelea că scopul legii nu a fost pentru a da putere acordului părților în ce privește dispozițiile cu caracter privat, întrucât este și acea relativă la renunțarea la recurs, care era valabilă prin simplul lor consimțământ, ci pentru a investi cu putere legală celelalte dispoziții din acord cum erau: înființarea Tribunalului arbitral, scutirile de taxe și timbre, etc., cari țin de dreptul public și în privința cărora orice consimțământ din partea lor, fără intervenția legiuitorului, ar fi fost ineficace și de nul efect.

Considerând că dacă acordul cu privire la renunțarea la recurs este valabil prin el însuși și legea nu a intervenit spre a-i da ființă legală — întrucât avea deja o existență proprie — ci numai pentru a-l omologa, sau mai propriu: a-l autentifica — și aceasta din cauza unei necesități imperioase a celorlalte clauze cu caracter public, care trebuiau consfințite printr'o lege — chestiunea neconstituționalității legii cu privire la renunțarea la recurs, este astfel străină pricinii și urmează a fi înlăturată, deoarece, după cum s'a specificat, nu a intervenit legea să ridice dreptul de recurs care este de ordin constituțional, ci părțile prin convenția lor, care erau libere a o face.

Că numai când s'ar putea pretinde — ceea ce nu poate fi de loc exact în drept — că părțile prin acordul lor nu ar putea valabil să renunțe anticipat la recurs și ar fi fost nevoie să intervină legiuitorul spre a valida printr'un text de lege acea renunțare nevalabilă, atunci numai chestiunea neconstituționalității tegei, care nu a adăugat nimic voinței părților ci numai a omologat-o, incidentul de neadmisibilitatea recursului se găsește astfel întemeiat și urmează a se declara recursul neadmisibil.

Pentru aceste motive, admite incidentul, respinge ca inadmisibil recursul.